

Mirar o futuro ollando o presente con imaxinación e esperanza

Victorino Pérez Prieto

*No necesario, unidade;
no discutible, liberdade;
en todo, caridade.*
(Santo Agostiño)

Esta *Rolda* das vodas de prata de *Encrucillada* vai xa para a media ducia de anos baixo a responsabilidade deste roldeiro, facendo o número trinta neste obradoiro ferrolán. Un traballo que quixo reflectir a vida e a morte da Igrexa en Galicia, en Portugal, en España e no mundo. Un labor que só puido ir adiante coa colaboración dos correspondentes que foron fornecendo puntualmente, número tras número, as novas das súas dioceses. Actualmente están: **X.A. Seoane** en Santiago, **Valentín Arias** en Lugo, **Bruno Fuentes** en Ourense, **Antón Vidal** en Vigo e **Felix Villares** en Mondoñedo-Ferrol; tamén **Anuncio Maroño**, no eido da Igrexa de base, e **Pilar Wirtz**. Pero tense contado anteriormente coa colaboración de Xulio Andión, primeiro, e Santi Aviión en Tui-Vigo; Vicente Cerdeiriña na de Santiago; X. M. Domínguez en Ourense; o fidelísimo Nicanor Rielo Carballo en Lugo (ata a súa morte) e Alfonso Gil en Mondoñedo-Ferrol. Ademais, distintas revistas de Igrexa e, sobre todo, a rede de Internet son unha axuda inestimable para poder dar noticia da vida da Igrexa polo mundo adiante. Un traballo moitas veces gratificante e algunhas ingrato. Cómpre facer aquí memoria da xente que foi levando xenerosamente esta *Rolda de Igrexa* ao longo dos vintecinco anos;

nos comezos foron **Manuel Espiña, Xosé Chao** (que lle deu o nome actual), e outros correspondentes, e logo **Xesús Acuña e Manolo Regal**, que botaron bastantes anos máis.

Este traballo de información e reflexión foi sempre para este que escribe fonte de esperanza máis que de desesperanza, polo feito de ir vendo a vida que o Espírito fai xurdir aquí e acolá, no medio de tanta decadencia e de tanta morte eclesial.

Nunha conferencia sobre o futuro da Igrexa que fun dar no mes de xaneiro a Lisboa, eu comezaba dicindo que non podemos mirar o que vai vir máis que ollando atentamente o que hai. *O que é a Igrexa agora é o que vai vir no futuro*, aínda que tamén esteamos abertos á novidade sorprendente. Un pensamento moi bíblico; os profetas falan do futuro a partir do presente e Deus invítaos a ollar atentamente o seu contorno, o seu ser e a súa realidade presente para poder dicir a súa profecía de cara ao futuro: “¿Que ves Xeremías?...”, preguntalle Deus ao profeta (Xer 1,11-15). Do futuro non podemos dicir nada, só sabemos do hoxe; se ousamos falar do futuro é porque pode axudarnos a ver o presente. Mirar o futuro é mirar o presente con imaxinación creadora, o que supón sempre unha actitude esperanzada: se negamos o futuro xa estamos negando presente. Se podemos afirmar a presenza da Igrexa ao longo do século XXI é porque somos capaces de vela con esperanza no comezo deste novo século.

Tentaremos seguir traendo a estas páxinas as realidades máis creativas e máis ricas da Igrexa, e tamén as pobres, mesmo rutineiras e friamente institucionais, que marcan indefectiblemente a vida cotiá das igrexas. E o que teña algo que dicirnos, que non dubide en facelo, enriquecéndonos coa súa achega. Como ao comezo do ano anterior, volvo recordar ao lector os medios polos que pode colaborar con esta *Rolda*: Correo postal (*Rúa da Cañota 5, baixo. 15405-Ferrol*), correo electrónico (*vitope@planalfa.es*) e teléfono (*981 318654*).

Igrexa en Galicia

Dos amigos de Vangarda eco moi positivo do XII Obreira da Coruña chéganos o **Encontro Estatal de Comu-**

nidades Cristiás Populares a primeiros de Decembro en Sevilla. O tema foi *Empuxar todos o carro*, e houbo varios grupos de reflexión: Fundamentalismos, movementos alternativos, inmigración, conflitos e violencia, economía solidaria e África.

A Asociación Irimia fixo un *miniconcilio* para celebrar humildemente os seus vinte anos de andaina, facer revisión do camiño andado e ver propostas para un futuro vizoso e renovado. Longa vida.

Pero, entristeceunos a moitos o **peche da publicación Badal**. Aínda que agardado e, quizás, lóxico, non deixamos de sentir o de “Cando un amigo se vai...”. Esta publicación xenerosa, feita en Vigo por vellos e novos militantes cristiáns-galeguistas, acompañou fielmente durante doce anos ás aínda poucas parroquias que celebrabamos e orabamos en galego e outros grupos. Forneceu as lecturas de cada domingo moito antes de que viran a luz os Leccionarios litúrxicos, ademais de comentarios, homilías e outros materiais litúrxicos. Graciñas.

Compostela

Comezamos esta vez a Rolda galega pola arquidiocese, aínda que o noso correspondente coméntanos que non atopou nestes meses cousas de verdadeiro interese. ¿Non as houbo, ou serían tan irrelevantes que nin quedaron na memoria? Ademais, reconece que as novas que nos apunta, xunto coa pastoral ordinaria, “lévanlle a un, ás veces, a sentir a parte máis ben rutineira e con pouco de Boa Nova da nosa Igrexa... ¿Que cabe esperar da xente que, na súa maioría non chegou a ter unha experiencia personalizada e gozosa da fe?”. A pesar de todo, “o deserto é fértil”, como escribía Hélder Cámara.

A finais de novembro rematou a fase diocesana do **proceso de beatificación de Baltasar Pardal**, catequeta, clérigo, cóengo da Colexiata herculina e fundador da *Grande Obra de Atocha*. O acto que puxo punto final a un camiño de seis anos, foi presidido polo arcebispo coa aparato típico destes casos –cantos en latín incluídos– e contou con numeroso público, tamén xente sinxela. “Todo moi moi rancio”, dinnos.

Amplio eco tivo a noticia da próxima **canonización do fundador do Opus Dei, Josemaría Escrivá de Balaguer, no centenario do seu nacemento**. Artigos dos incondicionais encomiando a súa persoa e outros recordando as súas contradicións; misas solemnes, sobre todo a da catedral... Pero os ataques das décadas anteriores contra a persoa e a obra convertéronse agora en indiferencia. Todo un síntoma da situación da Igrexa no contexto social actual. *Vida Nueva* comentaba: “estudiouse con detalle como reducir ao mínimo a contestación”. Tamén se canonizará ao Padre Pío e ao indio Juan Diego.

Tamén houbo **ordenacións de curas** e diáconos e a **reelección de Luis Otero Outes** como presidente da *Asociación Española de Catequetas*.

Ourense

A nova que acaprou máis interese na diocese auriense foi o **nomeamento do seu prelado, Carlos Osoro, como arcebispo de Oviedo**, tras meses de rumores. Moitas loanzas e entrevistas nos medios

de comunicación, moi frecuentados por este bispo. Pero na xente de base máis activa desta igrexa queda a sensación de que nestes cinco anos “non se fixeron tantos milagres”, e máis ben hai unha decepción do estilo de traballo deste bispo, tal como nos comenta o noso correspondente.

Fálanos tamén da **misión diocesana en Jipijapa** (unha das zonas máis pobres de Ecuador), da que xa se falou varias veces nesta *Rolda*, pero que non é noticia ultimamente, aínda que un dos misioneiros diocesanos que botou alí varios anos, Manolo Rodicio, é o actual Delegado de Misiones. Faltan curas que queiran facer o relevo e hai quen acusa ás institucións diocesanas de non ter tomado este compromiso misioneiro máis en serio.

Lugo

As Servas de San Xosé celebraron os 75 anos de presenza en Lugo. O seu colexio pasou por diversas fases ata estar plenamente consolidado na cidade, tendo unha gran oferta educativa, cultural e deportiva, como nos comenta o noso correspondente. Confe-

rencias, concertos e eucaristía presidida polo bispo Frei Xosé foron os actos celebrativos.

O poboado xitano do Carqueixo está sendo promovido pola *Asociación Promoción e Integración Xitana*; labor moi difícil pola reticencia que teñen os *calós* de cara aos *payos*. Funciona unha gardería no mesmo poboado, atendida precisamente por unha Serva de San Xosé, Emilia.

O patrimonio artístico lucense é obxecto de atención por Caixa Galicia, a través dun convenio co bispado; o que permitirá a reconstrución e conservación de tanta riqueza nas capelas (pinturas murais, retablos, etc.).

A Festa da Familia celebrouse na diocese con varios actos e información, dirixidas a potenciación dos vínculos familiares. Destaca o noso correspondente a eucaristía de San Xoán do Campo, ben preparada, moi participativa, achegada e cálida. Dalgunhas familias cristiás saíron tamén o **presbítero e os diáconos** que se ordenaron en decembro, así como a **monxa Salesa** que fixo profesión solemne por esas mesmas datas.

A Cova da Terra-Comercio Xusto seguen ben activos e organizaron diversos actos de concienciación no Nadal: *video-forum* sobre a prostitución en Filipinas, obra de teatro sobre a globalización, presentación da campaña sobre o chocolate e o turrón, informe sobre Venezuela...

Mondoñedo-Ferrol

Unha efeméride importante nesta diocese foi o **IV Centenario do Convento das MM. Concepcionistas de Viveiro**, fundado en 1601 pola monxa María de las Alas. Os actos discorreron ao longo do ano pasado: conferencias, exposición... e mesmo un libro e un número case monográfico de *Estudios Mindonienses* sobre o convento. Dentro destes actos destaca un particularmente excepcional: o encontro coas MM. Dominicás de Valdeflores, a outra comunidade contemplativa da vila.

Neta diocese houbo tamén a **ordenación de dous curas** en Mondoñedo e a **profesión de sete relixiosas** da congregación *Marta e María*, que atenden os asilos de Ferrol, Mondoñedo e Foz.

Para rematar, salientar a **aparición en febreiro de Dumio**, publicación mensual do servizo diocesano de comunicación, encartada en *La Voz de Galicia*. A comunicación (información e reflexión) sempre é unha dimensión que debe coidar a Igrexa; pero todo depende de como se faga. Conta co apoio de algúns curas, pero outros critican o gasto excesivo que supón. Os leigos, coma sempre, non opinan... Descoñecendo o proxecto, estamos á expectativa, pois temémonos que naza *handicapé*.

Vigo

Os movementos de vida

apostólica fixeron unha **celebración ecuménica**, coincidindo co inicio do Ramadán dos Musulmáns na parroquia do Sagrado Corazón de Vigo. Asistencia de moitas confesións, pero... escusáronse os Musulmáns, polo inicio do Ramadán.

Seguen co da Programación Pastoral. En Outubro e Novembro reuniuse cada arciprestado coa presenza do Bispo e do Vicario de Pastoral. Houbo tamén unha reunión de arciprestes co Bispo para ver posibles canles de cara a animación e coordinación que debe realizar o arcipreste.

Igrexa en España

Foi aprobada a Rexión Eclesiástica Tarraconense, despois de moitas voltas e seis anos despois de rematar o Concilio Tarraconense. Agrupa á tódalas dioceses catalanas e Andorra. Alegría para uns e indiferencia para outros, que a ven como unha solución insuficiente, pois non se acadou propiamente unha Conferencia Episcopal Catalana. Con todo, ixa queremos unha cousa así na Igrexa galega!

E o cardeal-acebispo de Madrid, Rouco Varela, anunciou este Nadal o **primeiro Sínodo diocesano madrileño** tras do Vaticano II, que ven sendo o terceiro da súa historia. Oxalá saiban contar realmente cos leigos (homes e mulleres) e os grupos renovadores da Igrexa, senón será outra convocatoria inútil máis.

A pesar de algúns conflitos, a corrente *Somos Iglesia* segue a organizar un **Encuentro Inter-**

nacional para a Renovación da Igrexa Católica, que chama *Proceso Conciliar coa participación activa do Pobo de Deus*. Será en Leganés (Madrid), na Universidad Carlos III, do 19 ao 22 de setembro de 2002. Tamén a Igrexa renovadora de Galicia estará presente. Neste momento prestáronlle o seu apoio as seguintes redes internacionais, que agrupan a numeroso movementos: *Cristianos por el Socialismo*, *Asamblea Pueblo de Dios de América Latina* (A.P.D.), *Federación Latinoamericana por una Ministerialidad Renovada* (FLMR) e *Federación de Sacerdotes Católicos Casados* (FISCC).

Entre tantas mensaxes e convocatorias que chegan pola rede, houbo unha que me chamou a atención pola orixinalidade, **un encontro co suxerente título de Noite de Arte e Oración (N.A.O.)** que se vai celebrar en Madrid o primeiro fin de semana de marzo (do 1 venres ao 3 domingo) co lema “¿Unha nave que leva ao Reino?”. Invitaban aos artistas “porque gracias á multiplicidade da arte que a Deus se lle ocorreu inventar cando disparou a súa imaxinación escolleu-

vos para comezar algo a favor dunha evanxelización acorde co momento”. Organizado polo grupo católico *Comunidad Pueblo de Dios/Brotos de Olivo*, ten un carácter claramente ecuménico, con talleres e mesa redonda, galería de exposicións, e a vixilia da noite e arte en oración. Deus nos faga creativos.

Os xuíces deron nos últimos meses varias **sentencias sobre a ilegalidade de despedir a profesores de Relixión** por causas alleas ao Estatuto dos Traballadores, e mesmo chegaron a impor sancións económicas por esa causa. O Tribunal Superior de Xustiza de Madrid condenou á Comunidade de Madrid a readmitir ou pagar 4,8 millóns de pesetas a unha profesora despedida polo arcebispado; e en Canarias, a Consellería de Educación deberá indemnizar con cinco millóns a un docente despedido polo bispo. Víase vir, e a cousa non vai quedar aí, por moito que os bispos razoen doutro xeito, como que a relación cos profesores “non é laboral” e eles poden poñer e quitar a quen xulguen oportuno...

O escolapio Jesús Mª Lecea e a teresiana Asunción Codes son,

respectivamente, **os novos presidente e vicepresidenta da CONFER** (Confederación Española de Religiosos). É importante salientar un dato: Máis de 600.000 leigos colaboran activamente coas ordes relixiosas en España, o que manifesta a *adultez laical* que as congregacións están moito máis abertas a esa colaboración que os curas seculares.

A Asociación de Teólogas Españolas tamén escolleu nova presidenta na súa IX

Asemblea. Elisa Estévez substitúe a Mercedes Navarro, que exerceu o cargo nos últimos anos.

O Teléfono da Esperanza, cumpre trinta anos. Foi fundado por Serafín Madrid, irmán de San Juan de Dios, en Sevilla, e agora xa está por toda a península atendendo xenerosamente a xente en situacións límite. Algúns números para chamar; aínda que non sexan de lugares de Galicia, poderán informarnos: 91 490050 (Madrid), 965 211122, 958 261518.

Igrexa no mundo

“O papa está a ficar mudo” titulaba un xornal recentemente (*El Mundo*). Non se refería a unha cuestión de opinión senón a algo puramente físico: o Párkinson. Citando fontes vaticanas “solventes” afirmábase que Xoán Paulo II perderá a voz no prazo dun ano a causa do Párkinson que padece desde hai tempo, unha enfermidade lenta, pero irreversible. “¿Será o primeiro Papa en dirixirse ao mundo a través dun vicario lector ou renunciará ao cargo?”, preguntábanse. Agardamos que prime o sentido común e o amor á Igrexa, que semella estar

ausente en círculos vaticanos. De feito comentouse que o propio Xoán Paulo II está considerando a posibilidade de renunciar, debido sobre todo a que gran parte da actividade do Papa é de representación...

Aínda así, cando se están a escribir estas liñas, **o Papa convocou un novo Encontro Ecuménico pola Paz en Asís** o 24 de xaneiro. A pesar das contradicións, é unha fermosa convocatoria que leva xa varias edicións. Non se pode negar a teima deste papa pola paz no mundo. O lema da Xornada da Paz deste xaneiro 2002 foi claro:

“Non hai paz sen xustiza, non hai xustiza sen perdón”.

O bispo Gaillot e a súa diocese virtual de Partenia distan moito de estar mudos. As ultimas estatísticas da súa páxina web falan de 40.000 visitas mensuais, chegando algún mes do ano pasado a 58.000. Os seus *clientes* son laicos, curas, relixiosos, estudantes, profesores. Cunha media de idade entre 30-55 anos. Sobre todo son xente de grupos que traballan pola reforma da Igrexa católica; en Europa, EEUU, Sudamérica e diversos países de Asia e mesmo África... Gracias a que, ademais de francés, o sitio está en inglés, castelán, portugués, italiano, e alemán, froito do xeneroso equipo de tradutores, entre os que está a galega Christina Moreira.

Ludmila Javorova segue a ser **a única muller ordenada oficialmente sacerdote na Igrexa católica**, aínda que está vedada polo Vaticano para exercer de cura (*El Mundo*). Ordenada polo Arcebispo católico Davidek na cidade morava de Brno, dixo misa hai 31 anos, exercendo o sacerdocio na clandestinidade, en Checoslo-

vaquia e chegando a ser *Vicaria xeral*. Editorial Claret acaba de publicar *Desde lo hondo. La historia de Ludmila Javorova*, de Miriam T. Winter. O arcebispo Davidek ordenou, tamén en segredo, a 17 bispos, algúns deles casados e con familia, e a 68 curas do sexo masculino, a maioría casados.

O cardeal **Roger Etchegaray**, presidente emérito de *Xustiza e Paz* e unha das meirandes figuras do Concilio Vaticano II, manifestou recentemente en Chiapas, ante centos de **indíxenas tzeltais o respecto á súa cultura e crezas milenarias**. Dixo alí que “a Igrexa autóctona é romana entre os romanos, castelá entre os casteláns e tzeltal entre los tzeltais”.

Outro feito episcopal que nos caeu ben foi o **nomeamento dun negro para a presidencia da Conferencia Episcopal USA**. Wilton Gregory, bispo dunha diocese de Illinois moi comprometido contra o racismo, é o primeiro desta raza que ocupa tal cargo.

Os bispos da Arxentina manifestáronlle ao presidente Eduardo Duhalde a súa dispo-

sición para axudar a crear un espacio de diálogo entre os sectores políticos e sociais coa finalidade de “consensuar políticas de Estado” que lle permitan ao país saír da tremenda crise na que está metido. A Comisión Executiva dos bispos que concertaron este acordo está presidida polo arcebispo de Paraná, Estanislao Karlic, que vimos na TV ao lado de Duhalde, cando este deu a coñecer o compromiso de diálogo social.

Paralelamente, **Cáritas Arxentina mobilizouse fronte á crise do país**, que ten xa datos arrepiantes: 150.000 persoas que pasan fame e tres millóns de mozos sen emprego. Os 25.000 voluntarios de Cáritas Arxentina atenden a un termo medio de 376.000 persoas ao día en 3.371 centros parroquiais.

Do **conflicto israelí-palestino**, “ao borde da guerra total”, como titulaba *Vida Nueva*, recibimos pola rede, entre outras moitas tristes novas, unha arrepiante: **tres nenos palestinos foron torturados e asasinados** en Raed Lafi/Al-Ayyam, e despois sacáronlles os seus órganos en bo estado, tal como demostrou a autopsia

realizada no Hospital de Al-Shifa’a de Gaza e confirmaron os observadores dos Dereitos Humanos. Os detalles das torturas eran dignos dos nazis. Non é de estrañar que Amnistía Internacional pida máis vixilancia en Palestina para o dereito humanitario. O Patriarca latino, M. Sabbah, denunciou repetidamente esta situación causada pola ocupación xudea. Mesmo ata os políticos europeos máis conservadores están escandalizados da actuación do goberno dese Herodes moderno que é Ariel Sharon.

E rematamos coa esquecida e sufrida **África**. Unha ollada os últimos números da magnífica revista *Mundo Negro*, fálanos de dramas coma os **nenos escravos**, que nos recordaba na TV as imaxes do barco “Etireno”; ou das máis de mil mortes que se producen cada día causa das **armas lixeiras**, sobre todo en África, aínda que son producidas e vendidas polos países occidentais (España ocupa un dos primeiros lugares). Os **enfrentamentos islamo-cristiáns** tamén produciron numerosas vítimas nos últimos tempos, sobre todo en Nixeria

(500 mortos en tres días!). Pero o *number one* do ranking da morte lévao en África a **SIDA**: levan xa 25 millóns de mortos!, o 70% das vítimas da síndrome no mundo. Con todo, compre rematar tendo presente o labor dos misioneiros e tantas persoas comprometidas nunha verdadeira **civilización do amor**, no

medio de tanta violencia e morte; as mulleres africanas, dobremente marxizadas, “teñen un magnífico cadro de persoal para impulsar un cambio radical”. Os misioneiros/as e a xente da terra manifestan unha *globalización humanitaria* fronte á inxusta globalización económica.

Victorino Pérez Prieto

vitope@planalfa.es

---

*Nos carreiros segredos
Onde mora a memoria
Misturando símbolos e cousas,
Se cadra hai un recanto
Acorado no medo,
Irta revolta onde
As poutas do veneno
Veñen pró colo, e traban
Coma un lobo férido
Onde máis se demora.
Eu sei que venceremos.*

Fermín Bouza Álvarez
